

Rozhodnutí Krajského soudu v Karlových Varech ze dne 24. 10. 1956, sp. zn. 2 To 359/56

Číslo: 32/1957

Právní věta:

Pachatel trestného činu anebo osoba, jež se dopustila účastenství na trestném činu, nedopouští se trestného činu křivé výpovědi (§ 161 tr. zák.), jestliže - i po poučení o právu odepřít výpověď - vypovídá jako svědek nepravdu ve snaze zatajit svůj trestný čin.

Také pachatel nebo účastník trestného činu, který navádí dalšího spolupachatele nebo účastníka, aby vypověděl nepravdu, i když bude slyšen jako svědek, nedopouští se návodu ke křivé výpovědi (§ 7 odst. 1, § 161 tr. zák.).

Soud: Krajský soud v Karlových Varech

Datum rozhodnutí: 24.10.1956

Spisová značka: 2 To 359/56

Číslo rozhodnutí: 32

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Křivá výpověď, Návod, Svědectví, Svědek

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněný A zaměstnaný ve skladu výkupního závodu odcizil z tohoto skladu přebytek vlny v 13 pytlech v celkové váze 165 kg, maje v úmyslu vlnu později prodat a výtěžek si ponechat. Vlnu mu pomohl odvézt ze skladu spoluobviněný B, který ji také až do jejího prodeje u sebe uschoval. Jednání obviněného A vyšlo najevo a tento obviněný byl žalován a lidovým soudem v Kraslicích odsouzen pro trestný čin rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák. Obviněný B pro pomoc k tomuto trestnému činu současně žalován nebyl, nýbrž okresní prokurátor navrhl, aby - vzhledem k tomu, že obviněný A zažalovaný skutek popíral a obviněný B jej v přípravném řízení usvědčoval - byl vyslechnut jako svědek u hlavního líčení před lidovým soudem. Obviněný B, ač poučen podle § 111 tr. ř. prohlásil, že svědčiti chce a ve své svědecké výpovědi pak uvedl proti pravdě, že obviněný A vlnu neodcizil, nýbrž že ji k němu uschoval jenom proto, aby ji další zaměstnanec skladu výkupního závodu nezpronevěřil a že A měl v úmyslu vlnu později opět do skladu vrátit. O své předcházející výpovědi v přípravném řízení obviněný B prohlásil, že není pravdivá a že vypovídal v rozrušení. Proti obviněnému B zavedl okresní prokurátor trestní stíhání pro křivou výpověď (§ 161 odst. 1 tr. zák.).

Ježto tento obviněný doznal, že před soudem nevypovídal pravdu a že ke křivé výpovědi byl naveden obviněným A, byl obviněný B žalován pro trestný čin křivé výpovědi podle § 161 odst. 1 tr. zák., obviněný A k návodu k tomuto trestnému činu podle § 7 odst. 1, § 161 odst. 1 tr. zák.

Lidový soud v Kraslicích uznal obviněné vinnými podle žaloby, t. j. obviněného A pro návod ke křivé výpovědi podle § 7 odst. 1, § 161 odst. 1 tr. zák., obviněného B pro křivou výpověď podle § 161 odst. 1 tr. zák.

Krajský soud v Karlových Varech k odvolání obviněného A zrušil rozsudek lidového soudu a zprostil oba obviněné (obviněného B z důvodu § 196 odst. 2 tr. ř.) žaloby.

Odůvodnění:

Odvolací soud uvážil především skutečnou situaci, v níž byli obvinění A i B ve vztahu k trestní věci proti obviněnému A pro rozkrádání vlny. S tohoto hlediska nelze přehlížet, že obviněný B již v uvedené trestní věci byl vyslýchán jako podezřelý z pomoci poskytnuté při trestném činu obviněného A. Vždyť v uvedené výpovědi uvedl, že sám vlnu ze skladu výkupního závodu odvezl a u sebe uschoval, ačkoli věděl, že ji chce obviněný A pro sebe prodat.

Osoba, která je podezřelá z trestného činu se nemůže dopustit trestného činu křivé výpovědi podle § 161 tr. zák., a to ani tenkrát, byla-li poučena podle § 111 tr. ř., jak se stalo v souzeném případě. Ustanovení § 111 odst. 2 písm. b) tr. ř. má ten význam, že svědek může odepřít vypovídat mimo jiné, pokud by způsobil sobě nebezpečí trestního stíhání. Toto právo mu zákon dává proto, aby nebyl nucen event. vypovídat před soudem nepravdu. Z práva svědka odepřít před soudem výpověď však nelze dovozovat, že by svědek, který neodepře vypovídat před soudem, tím mohl být nucen vypovídat pravdu, je-li si vědom toho, že by vypovídal jako obviněný. Vyplývá to z ustanovení § 94 odst. 1 tr. ř., které výslovně uvádí, že k výpovědi nebo k doznání nesmí být obviněný žádným způsobem donucován a jímž se stát vzdal toho, působit na pachatele, aby od něho zvěděl pravdu o jeho trestném činu. Tím je zaručeno ústavou vyslovené právo obviněného na obhajobu (§ 144 odst. 4 Ústavy 9. května). Pachatel nemůže proto být ani nepřímou donucován vypovídat pravdu o svém trestném činu opatřením státních orgánů povolaných stíhat trestné činy (bezpečnostních orgánů, prokurátorů, soudů), jimiž je pachatel trestného činu postaven do úlohy svědka, který má vypovídat proti spolupachateli nebo jinému účastníku trestného činu. Opačné stanovisko by bylo obcházením zásady uvedené v § 94 tr. ř. Nepravdivá výpověď takové osoby sledující účel, aby nebyla vyzrazena její trestná činnost, je proto beztrestná, i když po poučení podle § 111 tr. ř. neodepřela vypovídat jako svědek.

Z téhož důvodu nemůže ani vzájemná domluva spoluobviněných nebo účastníků trestného činu o tom, jak budou vypovídat o své trestné činnosti v případě, že budou vyslýcháni některým orgánem trestného stíhání, být posuzována za návod ke křivé výpovědi, a to ani tehdy ne, je-li si návodce vědom toho, že účastník na trestném činu bude vyslýchán o tomto činu před soudem (nebo před prokurátorem) jako svědek.

Ježto v souzeném případě obviněný B vypovídal jako svědek v souvislosti s vlastní účastí na trestném činu, nelze jeho výpověď, byť i nepravdivou považovat za křivou výpověď podle § 161 tr. zák. – jak to učinil lidový soud. Stejně nelze návod obviněného A, aby obviněný B o trestném činu, kterého se oba dopustili, uvedl nepravdu v případě, že bude slyšen jako svědek, považovat za návod k trestnému činu křivé výpovědi podle § 7 odst. 1, § 161 tr. zák.

Ježto se tedy obvinění nedopustili trestných činů v žalobě za vinu jim kladených, bylo nutno je žaloby zprostit.

Ustanovení trestního řádu citovaná v rozhodnutí jsou ustanovení trestního řádu z ř. 1950. Ustanovení § 94 tr. ř. z r. 1950 odpovídá ustanovení § 102 odst. 1 tr. ř. z r. 1956, ustanovení § 111 odst. 2 písm. b) tr. ř. z r. 1950 odpovídá pak ustanovení § 108 odst. 2 tr. ř. z r. 1956.

U návodce shora uvedeného posoudí soud jeho jednání při jeho odsuzování pro trestný čin, ohledně něhož navedený spolupachatel (účastník) vypovídal nepravdu, když byl slyšen jako svědek, s hlediska § 19 odst. 1 tr. zák., zejména při posuzování osoby pachatele a možnosti jeho nápravy.

U pachatele, který vypovídal nepravdu způsobem shora uvedeným, uváží soud v případě, že bude tento pachatel později souzen pro trestný čin, o němž před tím vypovídal jako svědek nepravdu, do jaké míry tato okolnost snižuje význam polehčující okolnosti případného doznání takového obžalovaného.